

FAMILIE- OG ARVERET – HAR DU HUSKET AT TAGE STILLING?

Familien er et højt prioriteret område for de fleste, men alligevel glemmer mange at tage stilling til helt centrale spørgsmål af afgørende betydning i tilfælde af skilsmisse og/eller død.

Det kan være spørgsmål som: Hvem skal arve og drive gården og de stolte traditioner videre? Hvad sker der, hvis ægteskabet går i stykker? Hvordan er du og din ægtefælle stillet?

Den slags spørgsmål er ikke blot svære at besvare, men kan også være svære at tage stilling til. Det kan være vanskeligt at forestille sig, at man havner i en situation, hvor ens indtægtsgrundlag, slægtsgård og økonomi er truet. Men det gør en afgørende forskel, at du har forholdt dig til de mulige scenarier, inden de bliver til virkelighed. Denne folder hjælper dig med at få viden om de væsentligste spørgsmål inden for familie- og arveret.

Du får indsigt i testamenter, herunder hvordan forskellige typer af testamenter har forskellig betydning, samt hvad der er værd at overveje i forbindelse med dit ægteskab og oprettelse af en ægtepagt.

Dine overvejelser om familie- og arveret er afgørende – både for din families og gårdens fremtid.

TESTAMENTE

Det er vanskeligt at forholde sig til livets afslutning og dermed også tage stilling til, hvordan arven skal fordeles mellem de efterladte. Måske har du et ønske om, at din ægtefælle skal kunne blive siddende i huset, at en bestemt person skal føre virksomheden videre, eller at du gerne vil sikre din ægtefælle bedst muligt. Alt det kan du sikre med et testamente.

Afhængigt af hvordan din familiesituation ser ud, er der forskellige spørgsmål, du skal forholde dig til.

Du er gift: Hvordan skal arven fordeles mellem din ægtefælle og dine livsarvinger?

Er du gift, og har du ikke lavet et testamente, arver din ægtefælle som udgangspunkt halvdelen af dine ejendele, mens dine livsarvinger, dvs. børn og børnebørn, får den anden halvdel til deling. Efterlader du dig ikke livsarvinger, arver din ægtefælle derimod det hele.

Ønsker du ikke, at dine ejendele skal fordeles på den måde, f.eks. fordi du ønsker, at din ægtefælle skal arve mest muligt, kan du testere op til 75 procent af din arv. De resterende 25 procent kan der ikke testes over. De udgør livsarvingernes og ægtefællens tvangsarv. Se eksemplet nedenfor.

Der er dog to undtagelser:

- Du kan begrænse dit barns arv til 1 mio. kr., hvis arven er særligt stor.
- Er jeres samlede formue mindre end 730.000 kr. (2016-sats), kan din ægtefælle få hele formuen, uden at dine børn eller børnebørn modtager nogen form for arv.

EKSEMPEL

Du går bort og efterlader dig din kone og et barn. Du har en formue på 1.300.000 kr. og en virksomhed til en værdi af 1 mio. kr. Det, der falder i arv efter dig, er følgende:

	Ægtefælle	Livsarving
Uden testamente	1.150.000 kr.	1.150.000 kr.
Testamente, hvor ægtefælle skal arve mest muligt	2.012.500 kr.	287.500 kr.
Testamente, hvor livsarving skal arve virksomheden	650.000 kr.	Virksomhed = 1.000.000 kr. Legal arv = 650.000 kr.

Du er enlig uden børn: Hvem skal din arv tilfalde?

Har du ikke lavet et testamente og er enlig uden børn, går din arv automatisk til den nærmeste familie. Ønsker du en anden fordeling, skal du oprette et testamente, så din formue bliver fordelt efter dine ønsker. Du kan overdrage hele din formue i et testamente.

Du er samlevende: Skal din kæreste arve?

Det er en udbredt misforståelse, at samlevende har de samme rettigheder som ægtefolk, hvis de har levet sammen i flere år. Det har man ikke. Samlevende arver som udgangspunkt *ikke* hinanden, kun hvis der er oprettet et testamente, vil samlevende kunne arve hinanden. Se eksemplet nedenfor.

Du eller din ægtefælle har børn fra tidligere ægteskab: Hvordan skal arven fordeles?

Har din ægtefælle børn fra et tidligere ægteskab, arver de ikke automatisk efter dig. Ønsker du, at de skal det, skal du oprette et testamente. Du skal samtidig være opmærksom på, at når dit barn arver dig, tilfalder halvdelen af værdierne dennes ægtefælle, hvis de efterfølgende går fra hinanden. Det kan undgås ved at oprette et testamente, hvori det bestemmes, at arven efter dig skal være særeje.

FAKTA

DU KAN TILBAGEKALDE DIT TESTAMENTE

Du kan til enhver tid tilbagekalde dit testamente, medmindre du har gjort testamentet uigenkaldeligt ved at skrive under på, at testamentet ikke kan ændres eller tilbagekaldes. Ønsker du at tilbagekalde dit testamente, er der dog visse betingelser, der skal være overholdt, bl.a. at tilbagekaldelsen skal ske i testamentsform. Du skal også være opmærksom på, at hvis du og din ægtefælle laver et testamente sammen, kan testamentet kun ændres eller tilbagekaldes, hvis I begge er enige herom.

EKSEMPEL

Et kærestepar bor sammen, men er ikke gift. De har et fælles barn, og manden har også et barn fra et tidligere forhold. Manden har en formue på 600.000 kr., men hvem arver hvad, hvis han dør?

	Kæreste	Det fælles barn	Særbarnet
Uden testamente	0 kr.	300.000 kr.	300.000 kr.
Testamente, hvor parterne skal arve lige	200.000 kr.	200.000 kr.	200.000 kr.
Udvidet samlevertestamente, hvor den samlevende skal arve mest muligt	525.000 kr.	37.500 kr.	37.500 kr.

ÆGTESKAB

Når du bliver gift, indgår du ikke bare et løfte om at leve sammen med din partner i medgang og modgang, indtil døden skiller jer ad. Der er også juridiske forhold forbundet med ægteskab, som du og din ægtefælle bør forholde jer til, så I er forberedt, hvis en af jer f.eks. kommer i økonomiske vanskeligheder, eller jeres ægteskab mod forventning skulle gå i stykker.

Som udgangspunkt får du og din ægtefælle automatisk formuefællesskab, når I bliver gift. Det indebærer, at jeres formue og værdier skal deles ligeligt mellem jer ved skilsmisse og død. Det eneste, I ikke deler ligeligt, er jeres pensionsopsparinger. Er der ting eller værdier, som ikke skal være en del af formuefællesskabet, skal I oprette en ægtepagt, hvori der indgås en aftale om særeje. Det kan f.eks. dreje sig om en virksomhed eller et særligt arvestykke, som man gerne vil sikre sig bliver i ens varetægt ved en evt. skilsmisse.

Ægtepagt om særeje

Har en af jer en stor gæld, er det en god løsning at oprette en ægtepagt om særeje. Indgår I ikke en aftale om særeje, skal den solvente ægtefælle i forbindelse med en skilsmisse give halvdelen af sin formue til den insolvente ægtefælle og dermed til ægtefællens kreditorer. Har I oprettet fuldstændigt særeje, skal I ikke dele formuen mellem jer.

I bestemmer selv, om det er hele formuen eller kun dele af den, der skal være særeje. Særejet kan også begrænses til kun at omfatte enkelte aktiver som f.eks. en virksomhed.

FAKTA

HVEM BESTEMMER HVAD I EN ÆGTEPAGT?

Ved oprettelse af en ægtepagt bestemmer I selv, hvem der skal have hvad, hvis jeres ægteskab går i stykker.

Typer af ægtepagter

Der findes tre typer af ægtepagter om særeje:

1. Fuldstændigt særeje: I beholder hver især, hvad I ejer. I deler dermed ikke jeres formuer med hinanden, hverken i tilfælde af separation, skilsmisse eller død.
2. Skilsmissesæreje: Ved separation eller skilsmisse beholder I hver især, hvad I selv ejer. Ved død deler I formuen mellem jer.
3. Kombinationssæreje: Det er en kombination af de to ovenstående. Der kan laves i alt 6 forskellige kombinationer, hvoraf den mest anvendte er kombinationssæreje, som omfatter skilsmissesæreje med fuldstændigt særeje for længstlevende. De øvrige kombinationer omfatter: Brøkdelsæreje, sumsæreje, genstandsbestemt særeje, aftrapningssæreje og tidsbegrænset særeje.

EKSEMPEL

Manden ejer 4 mio. kr., mens hustruen ejer 200.000 kr. De har 2 fælles børn. Der ønskes oprettet en ægtepagt. Der er ikke lavet et testamente.

	Skilsmisse	Død
Fuldstændigt særeje	<ul style="list-style-type: none">• Manden beholder sine 4 mio. kr.• Hustruen beholder sine 200.000 kr.	<p>Manden dør:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hustruen får sine 200.000 kr. og arver 2 mio. kr.• Børnene arver 2 mio. kr. til deling <p>Hustruen dør:</p> <ul style="list-style-type: none">• Manden får sine 4 mio. kr. og arver 100.000 kr.• Børnene arver 100.000 kr. til deling
Skilsmissesæreje	<ul style="list-style-type: none">• Manden beholder sine 4 mio. kr.• Hustruen beholder sine 200.000 kr.	<p>Manden dør:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hustruen får 2,1 mio. kr. i boslod og arver 1,05 mio. kr.• Børnene arver 1,05 mio. kr. til deling <p>Hustruen dør:</p> <ul style="list-style-type: none">• Manden får 2,1 mio. kr. i boslod og arver 1,05 mio. kr.• Børnene får 1,05 mio. kr. til deling
Kombinationssæreje	<ul style="list-style-type: none">• Manden beholder sine 4 mio. kr.• Hustruen beholder sine 200.000 kr.	<p>Manden dør:</p> <ul style="list-style-type: none">• Hustruen får sine 200.000 kr. + 2 mio. kr. i boslod. Hustruen arver 1 mio. kr.• Børnene arver 1 mio. kr. til deling <p>Hustruen dør:</p> <ul style="list-style-type: none">• Manden får sine 4 mio. kr. + 100.000 kr. i boslod. Manden arver 50.000 kr.• Børnene arver 50.000 kr. til deling.

Denne folder er udarbejdet af
konsulent Malene Dall Hardt Hansen
og specialkonsulent Rikke Høgsaa
Roding i forbindelse med
promilleprojektet Ejerskifte 2020

November 2016

Du kan få hjælp af din rådgiver

Har du brug for yderligere information, vejledning eller konkrete spørgsmål til, hvordan du bedst sikrer familiens og gårdens fremtid, kan du kontakte din lokale rådgiver.

DIN DLBR VIRKSOMHED / KONTAKTPERSON